

7.2.2008
TIEDOTE

Elämä On Parasta Huumetta ry
Nuoret, liikunta ja doping -projekti
Preventiimi
Nuorisoalan ehkäisevän päihdetyön osaamiskeskus

Kuntoilijoiden dopingaineiden käyttöön puuttuminen vaatii laaja-alaista yhteistyötä

Valtaosa dopingaineiden käyttäjistä ei ole kilpa- tai huippu-urheilijoita vaan ihan tavallisia kuntoilijoita. Kuntoilijoiden keskuudessa tehtävä antidopingtyö ja käytön ehkäiseminen vaatiikin laaja-alaista yhteistyötä. Pelkät viranomaistoimet ja lakimuutokset eivät riitä, vaan kohderyhmälle on tarjottava jatkossa myös helposti saatavilla olevia palveluita muiden Pohjoismaiden malliin.

Aiheesta oltiin yhtä mieltä Helsingin Säätytalolla järjestetyssä ”Doping pullistelee takahuoneissamme” -seminaarin paneelikeskustelussa. Seminaarin järjestivät Elämä On Parasta Huumetta EOPH ry ja nuorisoalan ehkäisevän päihdetyön osaamiskeskus Preventiimi yhteistyössä Opetusministeriön kanssa.

Suomessa on arvioitu olevan noin 10 000 anabolisten steroidien kuntoilijakäyttäjää. **Elämä On Parasta Huumetta ry:n** toteuttaman kyselytutkimuksen mukaan on ilmeistä, että tämän lisäksi useat tuhannet suomalaiset käyttävät muun muassa efedriiniä tai klenbuterolia kuntoiluharrastuksensa tehostamiseen. ”Ilmiön laajuutta ei ole vielä kartoitettu väestötutkimuksella, mutta monet seikat viittaavat siihen suuntaan, että dopingaineiden käyttäjien määrä ei ole ainakaan vähenemään päin”, arvioi projektipäällikkö **Tuuli Salospohja**. Kyselytutkimukseen vastanneista jopa yli 5 % on harkinnut aloittavansa jonkin dopingaineen käytön tulevaisuudessa (N1319).

Vaikeasti tavoitettava kohderyhmä

Kilpa- ja huippu-urheilijoiden piirissä tehtävään antidopingtyöhön nähden kuntoilijoille suunnattava tiedottaminen on haaste. Lajiliitot ovat sitoutuneet antidopingtyöhön, mutta vain harvat kuntoilijat kuuluvat lajiliittojen alaisiin urheiluseuroihin. Näin ollen tiedottamisen täytyy tapahtua muilla tahoilla, esimerkiksi yläkouluilla, 2. asteen oppilaitoksissa ja varuskunnissa – sekä ennen kaikkea kuntosaleilla. Helsingin yliopiston farmakologian laitoksen professori **Ilari Paakkari** totesi omassa alustuksessaan osuvasti: ”dopingaineita ja niiden käytön riskejä koskeva tieto on löydyttävä lopulta sieltä, mistä nuoret muutenkin tietoa etsivät – internetistä.”

Kohderyhmä kaipaa lisää tietoa dopingaineiden vaikutuksista

Kyselytutkimukseen vastanneista dopingaineiden käyttäjistä yli 40 % mielestä objektiivista tietoa aiheesta on tarjolla liian vähän. ”Moralisointi ei tässä asiassa auta”, kommentoi Suomen Antidopingtoimikunta ADT ry:n lääketieteellinen johtaja ja Kansanterveyslaitoksen huumelaboratorion johtaja **Timo Seppälä** paneelikeskustelussa. Keskustelussa todettiin, että tarjottavien terveysneuvontapalveluiden tulee olla käyttäjälähtöisiä ja lääkärin ammattietiikka on niiden sisältöjä punnitessa hyvä lähtökohta.

Mallia muista Pohjoismaista

Muissa Pohjoismaissa kuntoilijoita koskeva antidopingtyö on Suomen tilanteeseen verrattuna paljon kehittyneempää. Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa on tarjolla mm. puhelin- ja internetvälitteistä terveysneuvontaa kohderyhmälle, minkä lisäksi käynnissä on erilaisia tutkimus- ja koulutushankkeita. Toiminta rahoitetaan pääosin valtion varoin. Seminaarissa puhunut kulttuuri- ja urheiluministeri **Stefan Wallin** osoitti tukensa tarvittavien terveysneuvontapalvelujen luomiseen myös Suomessa: ”Dopingaineiden käyttö kuntoilijoiden keskuudessa on kansanterveydellinen kysymys maassamme.” ”Opetusministeriön sekä Sosiaali- ja terveysministeriön korkean tason tapaaminen on päätetty jo järjestää tämän asian tiimoilta”, kertoi paneelissa Opetusministeriön liikunta-asiainneuvos **Timo Haukilahti**.

Dopingaineiden käyttö on sekä kansanterveydellinen että juridinen ongelma

Riskitiedotuksen lisäämisen ohella dopingaineiden käytön vähentämiseen voitaisiin ainakin välillisesti vaikuttaa lainsäädännöllisin toimin. Vuonna 2002 tehty lakimuutos kaipaa tarkennuksia dopingaineita koskevien pykälien osalta (Rikoslain 44 luku, 6–8, 16 §). Paneelikeskustelussa löytyi yhteinen linja seuraavista muutostarpeista:

1. Dopingaineiksi luettavien lääkeaineiden maahantuoijalla pitäisi olla suomalaisen lääkärin määräämä resepti.
2. Pitäisi tehdä selkeämpi rajanveto, mitä laittomasti maahantuotuun tavaraan ryhtyminen tarkoittaa, kun kyseessä ovat dopingaineet.
3. Rikoslain 44 luvusta löytyvää dopingainelistaa pitäisi voida päivittää tarpeen mukaan.
4. Dopingaineiden vienti ja kauttakuljetus pitäisi kieltää lailla.

Dopingaineiden henkilökohtaista käytön ja hallussapidon kriminalisointia ei sen sijaan nähty hyväksi tavaksi ehkäistä käyttöä mm. lainvalvontaongelmien vuoksi.

Muiden Pohjoismaiden antidopingtyötä kuntoilijoiden keskuudessa tekevien tahojen internetsivut:

www.dopingjouren.se (Ruotsi)

<http://undervisning.antidoping.dk> (Tanska)

www.dopingtelefonen.no (Norja)

Päivän alustajat ja paneelikeskustelijat:

Kulttuuri- ja urheiluministeri Stefan Wallin
Liikunta-asiainneuvos Timo Haukilahti / Opetusministeriö
Rikosylikomisario Pauli Huuskonen / KRP
Rikosylikonstaapeli Kimmo Nokkonen / KRP
Tutkintapäällikkö Esko Hirvonen / Tulli
Yliopoli Sami Paaskoski / Lääkelaitos
Laboratorion johtaja Timo Seppälä / Kansanterveyslaitos
Pääsihteeri Pirjo Krouvila / Suomen Antidopingtoimikunta ADT ry
Yhteysjohtaja Juha Viertola / SLU
Professori Ilari Paakkari / Helsingin yliopiston farmakologian laitos
Toiminnanjohtaja Jorma Savola / Kuntoliikuntaliitto
Martti Autio / Kuntokeskusyrittäjät ry
Yrittäjä Mike Sirén

Elämä On Parasta Huumetta EOPH ry tekee terveyttä edistävää ehkäisevää päihdekasvatus- ja lastensuojelutyötä lasten ja nuorten parissa. www.eoph.fi EOPH ry:n Nuoret, liikunta ja doping -projektin tavoitteena on selvittää, millaisen yhteiskunnallisen ilmiön dopingaineiden käyttö muodostaa Suomessa ja kehittää dopingaineiden käyttöä ehkäiseviä toimintamalleja nuorten ja nuorten aikuisten kuntoilijoiden keskuudessa. Projektipäällikkö VTM Tuuli Salospohja työskentelee aiheesta projektin rinnalla väitöskirjaa ”Kehon manipulointi kulttuurisena ilmiönä Suomessa”. Tiedotteessa esitetyt tulokset sekä tiedot aineistonkeruusta löytyvät ”Aineistoraportti 5/2007”:stä sekä ”Kyselyn taustoitusta 12/2007”:stä, jotka löytyvät projektin kotisivuilta www.pumppaa.fi.

Preventiimi on Humanistisen ammattikorkeakoulun hallinnoima nuorisoalan ehkäisevän päihdetyön osaamiskeskus. Preventiimin kumppanuusorganisaatioina on 33 kunnallista tai järjestöllistä toimijaa. Vuoden 2008 aikana Preventiimi laajenee valtakunnalliseksi osaamiskeskukseksi, joka kouluttaa ja kehittää nuorten parissa tehtävää ehkäisevää päihdetyötä. www.preventiimi.fi

Yhteydenotot:

Nuoret, liikunta ja doping projektipäällikkö VTM Tuuli Salospohja, [tuuli.salospohja \[at\] eoph.fi](mailto:tuuli.salospohja@eoph.fi)
Preventiimi, Humak, lehtori Reijo Viitanen, 0400-349265 / [reijo.viitanen \[at\] humak.edu](mailto:reijo.viitanen@humak.edu)